

Carles Armengol

El món del voluntariat a Catalunya ha viscut un aconeixement important. S'ha celebrat el 1r. Congrés Català del Voluntariat, impulsat per l'Institut Català del Voluntariat de la Generalitat de Catalunya (INCAVOL).

La pròpia celebració del Congrés ja es pot esmentar com a primera fita. El congrés ha estat una plataforma de diàleg, intercanvi, reflexió i plasmació d'allò que preocupa al voluntariat i de tot allò que ha de permetre el seu més ampli i eficaç desplegament.

Diferents membres del Consell Assessor del Congrés, representant de sensibilitats, sectors àmbits o posicions ben diverses i plurals, han coincidit en destacar l'elevat grau de participació real que el Congrés ha assolit, així com el bon funcionament organitzatiu i l'alt nivell democràtic en el debat i en l'elaboració i aprovació de conclusions, mantingut en tot el procés de treball del Congrés.

El Congrés ha tingut un itinerari que ha permès aquesta àmplia participació així com abastar un univers temàtic força complet i representatiu de les grans qüestions que preocupen avui entorn del fet del voluntariat i de la seva pràctica associativa. El recull de ponències, comunicacions i demés aportacions al Congrés representa un material de primer ordre per comprendre la situació actual i per dissenyar col·lectivament el futur. Però, a més, junt a les conclusions de les seves diferents ponències i àmbits, ha aprovat dos documents que poden esdevenir punts de referència i elements de clarificació. Es tracte del **Manifest del Congrés** i de la **Carta del Voluntariat** ambdós aprovats de manera quasi unànime en la darrera sessió congregual. D'aquests documents es poden destacar algunes conclusions.

1. Davant d'una certa indefinició en que cau el concepte de voluntariat o, fins i tot, per superar l'ambigüitat amb que es barregen determinades realitats, el congrés ha reafirmat la vinculació del voluntariat al món associatiu ja que considera el voluntariat com una manifestació solidària o com un compromís d'actuació en favor de la societat i de la persona que es canalitza o es desenvolupa en el marc d'entitats socials no lucratives.

Aquesta definició que s'inspira en diverses declaracions d'organismes internacionals i que ja recull la llei catalana de creació de l'INCAVOL, no es fa en detriment d'altres formes de solidaritat o compromís que es poden realitzar de manera més espontània i individual per raons d'amistat, familiaritat, civisme o bon veïnatge.

2. També es reconeix i valora la tradició de treball voluntari integrat en el teixit associatiu alhora que crida a continuar i enfortir tant el voluntariat com el món associatiu.

L'evolució de la nostra societat, positiva en tants aspectes, lluny de fer innecessari el treball voluntari, aporta noves motivacions, noves necessitats, noves dimensions per al voluntariat, que el fan tant o més necessari que en qualsevol moment històric.

Així, el Manifest vincula el voluntariat modern i el futur de l'acció voluntària a l'exercici de la participació, al valor del reconeixement de l'altre, a l'avenç i aprofundiment democràtic, a la pluralitat social, al bon funcionament i millora de l'Estat del Benestar, a la promoció de valors solidaris, a la responsabilització personal i col·lectiva i a una construcció més comunitària de la nostra societat.

3. També és important l'acotament del paper de l'administració. Davant d'alguns intents de crear un voluntariat des de l'administració com d'alguna manera preveu la llei proposada pel Ministerio de Asuntos Sociales del Govern Central, el Congrés va manifestar-se clarament en el sentit que «el paper de les administracions quant a la promoció del voluntariat i l'associacionisme ha de fonamentar-se en el respecte escrupolós de la voluntat i la independència de les organitzacions de voluntaris i dels mateixos voluntaris». En el debat de la ponència corresponent va quedar ben palès el sentit d'aquestes afirmacions. Tret de situacions excepcionals, com pugui ser el de voluntaris en emergències davant de catàstrofes, un voluntariat enquadrat per l'administració es contraria al propi concepte de voluntariat.

4. Una altra fita decisiva en vistes al futur és la **Carta del Voluntariat**. Per primer cop en l'àmbit català, tenim definida, per un amplíssim consens, una relació de drets i deures del voluntari. Aquesta carta, avui només una declaració d'intencions, pot anar esdevenint un instrument clarificador de les característiques del treball voluntari i del seu enquadrament associatiu i un marc que permeti el seu desenvolupament amb garanties.

En el debat sobre el sentit, els límits o, fins i tot, la legitimitat de l'acció voluntària un enunciat de drets i deures pot aportar seguretat jurídica a aquesta peculiar forma de relació que és l'acció voluntària. També cal destacar les obligacions que per a les entitats deriven d'aquests drets i deures.

L'aprovació d'aquesta Carta en el Congrés suposa, ara per ara, una obligació només moral, però hi ha voluntat d'avançar en l'atorgament d'una major força jurídica al text.■

Carles Armengol

Director de l'Escola de l'Esplai de la Fundació Pere Tarrés